

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра теорії літератури та зарубіжної літератури

**Методичні рекомендації
до написання курсових робіт
із зарубіжної літератури**

підготовки бакалавра

галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальності 014 Освіта (Українська мова і література)

**освітньо-професійної програми Середня освіта. Українська мова
та література. Світова література**

Луцьк – 2021

Методичні рекомендації до написання курсових робіт із зарубіжної літератури для студентів освітнього ступеня бакалавр галузі знань 01 *Освіта / Педагогіка* спеціальності 014 *Освіта (Українська мова і література)* освітньо-професійної програми *Середня освіта. Українська мова та література. Світова література*. 15 с.

Розробник:

Левчук Т. П., професор кафедри теорії літератури та зарубіжної літератури, доктор філологічних наук, доцент

Рецензент:

Яблонська О. В., професор кафедри української літератури ВНУ імені Лесі Українки, кандидат філологічних наук, доцент

Методичні рекомендації затверджено на засіданні кафедри теорії літератури та зарубіжної літератури.

Протокол № 2 від 10 вересня 2021 р.

Завідувач кафедри:

доц. Романов С. М.

Методичні рекомендації схвалено науково-методичною комісією факультету філології та журналістики.

Протокол № 2 від 06 жовтня 2021 р.

Голова науково-методичної комісії факультету Зінчук (Р. С. Зінчук)

Пояснювальна записка

Освітньо-професійною програмою *Середня освіта. Українська мова та література. Світова література* передбачено написання дослідницької роботи з використанням матеріалів зарубіжної літератури у двох освітніх компонентах: *Курсова робота з фахових дисциплін* та *Курсова робота з методики навчання фахових дисциплін*. Тому рекомендації щодо виконання курсових робіт із вказаних дисциплін мають узагальнюючий характер, бо стосуються спільного предмета дослідження – літератури, але в різному осмисленні. Відповідно загальними для освітніх курсів будуть мета й завдання.

Мета навчальної дисципліни – науково-дослідна праця здобувачів освіти в напрямі розширення філологічних знань і методологічних навичок.

Завдання курсу:

- систематизація, поглиблення та закріплення отриманих теоретичних знань;
- розвиток творчих здібностей та аналітичного мислення;
- формування умінь і навичок наукового дослідження, обробки наукової інформації;
- прищеплення навичок самостійної дослідницької роботи;
- вироблення звичок академічної доброчесності.

У підготовці методичних рекомендацій до написання курсових робіт із зарубіжної літератури керуємося нормативними документами ВНУ імені Лесі Українки, зокрема Положенням про організацію навчального процесу на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях, Положенням про поточне та підсумкове оцінювання (<https://vnu.edu.ua/uk/normativno-pravova-baza>) та ін.

Орієнтовна структура курсу

Розподіл годин*	Етапи дослідження	Очікувані результати	Різновиди завдань і контролю
5	Вибір й обґрунтування теми, визначення мети, завдань, методів дослідження	Вміння орієнтуватися в актуальних проблемах літературознавчої науки; визначати концепції та формулювати положення.	Обговорення з науковим керівником
5	Структуризація роботи, добір джерел	Навички системної праці з науковими джерелами; розподіл матеріалу.	Самостійна робота студента, рекомендації наукового керівника
20	Аналіз матеріалів дослідження, постановка експерименту, вироблення методики	Знання теоретичного матеріалу, вміння його застосовувати в аналізі; методологічні навички.	Самостійна робота студента, рекомендації наукового керівника
15	Робота над текстом	Уміння логічно викладати думки, вільно висловлюватися, цитувати з дотриманням вимог академічної доброчесності	Самостійна робота студента, рекомендації наукового керівника
5	Обговорення проблемних моментів, апробація	Розвиток комунікативних навичок; уміння вести наукову дискусію, публічно виступати	Прилюдний захист, дискусія
5	Оформлення згідно з вимогами	Знання вимог до оформлення; правописні навички; загальна грамотність	Самостійна робота студента, рекомендації наукового керівника
5	Перевірка й редагування	Розвиток уважності, самоконтролю, виховання відповідальності	Перевірка на антиплагіат

*Розподіл годин запропоновано з розрахунку 2 кредити / 60 год

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до написання курсової роботи

Загальні положення. Курсова робота з літератури чи методики викладання літератури є студентським дослідженням певної проблеми із залученням матеріалу з художніх і наукових джерел. Науково-дослідна праця, яку виконує здобувач освіти, збільшує коло його філологічних знань, розвиває творчі здібності та аналітичне мислення, сприяє виробленню дослідницьких умінь і прищепленню навичок аналізу художнього тексту.

Студент має осмислити тему, простежити історію її висвітлення в науці, визначити свою позицію в дискусіях навколо явища, що розглядається, проаналізувати текст у певному аспекті і, користуючись обраним методом (методами), створити цілісну концепцію розв'язання поставленої проблеми, викласти результати дослідження у формі зв'язного, грамотного, стилістично витриманого тексту.

Вимоги до вступу. Здобувач освіти стисло викладає завдання і методологічну основу своєї роботи. Формулювання мають бути чіткими, твердження – аргументуватися специфікою художнього тексту, що розглядається, ситуацією в науці.

Обов'язкові структурні елементи ВСТУПУ (виділити жирним шрифтом):

- **Актуальність теми**, заявленої у назві курсової роботи. Також коротко про стан розробки в науці поставленої проблеми.
- **Мета і завдання роботи.**
- **Об'єкт і предмет** дослідження.
- **Методи дослідження.**
- **Наукова новизна** (для курсової роботи достатньо елементів або ж не виокремлювати зовсім).
- **Матеріал дослідження** (за потребою).
- **Структура роботи.**

Вимоги до основної частини. Основна частина складається з двох і більше розділів. Кожен розділ поділяється на підрозділи за потребою.

У центрі основної частини перебуває літературознавчий аналіз художнього твору (творів). Як правило, у курсовій роботі здійснюють частковий аналіз тексту, розглядають конкретний елемент його художньої структури, хоча для тлумачення будь-якого літературного явища можна залучити контекст аналізованого твору та всієї творчості письменника.

Предметом дослідження може бути явище, що простежується в кількох творах митця або в літературі певного періоду, напрямку чи різних національних літератур. У такому разі визначається спільне й особливе в одному й тому ж елементі структури різних художніх текстів, виявляється феномен вітчизняного письменства й унікальність творчої манери кожного митця слова.

При формулюванні тем курсових робіт на кафедрі теорії літератури та зарубіжної літератури актуалізується компаративний аналіз. Його значення сьогодні зростає, тому що українська література прочитується науковцями як органічна складова світової літератури, вивчаються впливи зарубіжних письменників, визначаються генетичні, контактні та типологічні зв'язки творчості майстрів слова різних культур.

Обов'язковою є теоретико-літературна основа курсової роботи. Автор тлумачить ті проблеми, які визначають предмет його дослідження (*мотив, композиція, образи, психологізм зображення* тощо). Також він цілеспрямовано застосовує науковий апарат, засвоєний при вивченні попередніх теоретичних та історико-літературних курсів.

Розглядаючи кожний аспект піднятої літературознавчої проблеми, студент спирається на наукові джерела: цитує праці науковців, передає суть їхніх суджень, розвиває та аргументує їхні думки (варто покликатися на друковану працю). Автор роботи звертається до монографій, статей у літературознавчій періодиці та в наукових збірниках. На допомогу приходять словники, енциклопедії, профільні довідкові видання різного типу.

Джерельною основою курсової роботи залишається художній текст, а також епістолярій письменника, його щоденники та записники, літературно-критична спадщина митця, спогади сучасників, історичні документи.

Вимоги до висновків. Ця частина курсової роботи не містить нових літературознавчих ідей, а лише системно повторює провідні положення попередніх частин. Аргументація цих положень не повторюється, цитати з художніх та наукових творів не наводяться. Здобувач освіти дефінітивно передає концепцію своєї роботи, яка має бути сформульована лаконічно й чітко, у логічній послідовності та смисловій цілісності.

Вимоги до списку використаних джерел і цитування. Література, використана в курсовій роботі, подається одним списком в алфавітному порядку і оформлюється відповідно до сучасних бібліографічних вимог. Бібліографічний опис списку використаних джерел у кваліфікаційній роботі (у тому числі й курсовій) може оформлятися автором за його вибором з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». У список вносяться джерела, процитовані в роботі, а також інші, дотичні до теми дослідження й опрацьовані студентом. Посилання в тексті роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «... у працях [1–7, 10]...». Якщо наводиться цитата, то позначається порядковий номер джерела й номер сторінки, звідки взято цитату, наприклад: [16, с. 35] або [5, с. 24; 14, с. 47].

Зразки оформлення бібліографічного опису (ДСТУ ГОСТ 8302:2015)

Монографія.

Грабович Г. Тексти і маски. Київ: Критика, 2005. 312 с.

Складова частина книги.

Інгарден Р. Про пізнавання літературного твору. *Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст.* Львів: Літопис, 1996. С. 136–163.

Перекладні видання.

Блум Г. Західний канон: книги на тлі епох / пер. з англ. під заг. ред. Р. Семківа. Київ: Факт, 2007. 720 с.

Кундера М. Нестерпна легкість буття / пер. з франц. Л. Кононовича. Львів: Видавництво Старого Лева, 2019. 320 с.

Словники.

Літературознавчий словник-довідник / Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів та ін. Київ: ВЦ «Академія», 1997. 752 с.

Стаття в періодичному виданні (журнал, збірник).

Лазарук В. Перекладаючи шедеври. *Всесвіт*. 2013. №11–12. С. 205–211.

Голик Р. Місто і його душа: образ Львова у польській та українській мемуаристиці ХІХ – початку ХХІ ст. *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність*. 2008. Вип. 17. С. 609–617.

Автореферат дисертації.

Крупач М. П. Українська історіософська поезія міжвоєнного періоду: автореф. дис... к-та філол. наук: 10. 01. 01. Львів, 1996. 20 с.

Електронний ресурс.

Рега Д. Візуальні експерименти в поезії Михайля Семенка та Ярослава Сейферта: типологічний аспект. *Султанівські читання*. URL: <http://sultanivskichytannia.if.ua/Arkhib/Vypusk5/Rega5el.html> (дата звернення: 08.02.2021).

При формуванні СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ насамперед потрібно орієнтуватися на авторитетні академічні видання, бажано уникати неперевірені Інтернет-джерела, в яких не вказано авторів (наприклад, Wikipedia). Кількість використаних джерел для курсової роботи становить не менше 25–30.

Вимоги до додатків. У вигляді додатків здобувач може подавати допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття основного тексту. Це можуть бути архівні документи, опрацьовані автором: листи, рукописи, віддалені в часі критичні публікації, фото музейних експонатів та речей і т. ін.

Технічні вимоги до оформлення курсової роботи. Курсову роботу друкують на одному боці аркуша білого паперу формату А 4 з використанням шрифтів текстового редактора Word розміру 14 з міжрядковим інтервалом 1,5. Береги: ліве – 30 мм, праве – 10 мм або 15 мм, верхнє та нижнє – 20 мм. Загальний обсяг курсової роботи – не менше 25–30 сторінок.

Текст основної частини поділяють на розділи та підрозділи. Заголовки структурних частин роботи ЗМІСТ, ВСТУП, РОЗДІЛ 1 (з назвою), РОЗДІЛ 2 (з назвою), ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ друкують великими літерами жирним шрифтом із вирівнюванням по центру. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої) з абзацного відступу симетрично до тексту. Крапку в кінці заголовків не ставлять. Кожну структурну частину курсової роботи слід починати з нової сторінки. Рекомендовано вручну виставити функцію «Розрив сторінки», щоб уникнути небажаного зміщення надрукованого тексту.

Текст набирають без переносів, поділяють на абзаци, кожен з яких містить самостійну думку. Абзац починати з нового рядка з великої літери (відступ 1,25). При друці потрібно розрізняти тире (–) і дефіс (-). За потреби використовувати нерозривний пробіл (одночасне натискання клавіш Ctrl+Shift+пробілок): XIX ст., 1991 р., м. Луцьк, с. 25, І. Франко. Використовувати такі «» лапки. У випадку цитати в цитаті: «текст “текст” текст». Художній текст можна подавати курсивом.

Нумерацію сторінок подають арабськими цифрами. Першою сторінкою є титульний аркуш, який входить до загальної кількості сторінок. На першому аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Курсову роботу подають у вигляді роздрукованого тексту в м'якій обкладинці.

Критерії оцінювання

Політика викладачів кафедри теорії літератури та зарубіжної літератури щодо студентів ґрунтується на засадах ефективної співпраці. Береться до уваги активна комунікація здобувачів освіти з науковими керівниками, креативність у виконанні евристичних завдань. Викладачі гарантують доступність зустрічей у межах університету, а також можливість заочної комунікації та консультування (viber, e-mail, zoom).

В оцінюванні виконаних здобувачами освіти завдань викладачі кафедри керуються політикою академічної доброчесності, яка полягає в недопустимості плагіату, компіляції ([Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату](#)).

Терміни виконання певних видів робіт визначено заздалегідь, як і захист курсової роботи. Зміна термінів у межах навчального плану допускається в разі лікарняного та за графіком узгодженого з деканатом індивідуального плану.

Підсумковий контроль

Форма підсумкового семестрового контролю – диференційований залік, який виставляється на підставі попередньої перевірки науковим керівником тексту курсової роботи та її прилюдного захисту.

Процедура захисту така: доповідь студента про зміст роботи; оголошення рецензії наукового керівника; запитання присутніх на захисті до автора та його відповіді; рішення комісії про оцінку роботи.

Доповідь виголошується державною мовою. У виступі доцільно висвітлити такі питання: обґрунтування актуальності теми дослідження; мета, завдання; що вдалося встановити, виявити, довести. Тривалість доповіді не повинна перевищувати 7–10 хв. Для кращого сприйняття присутніми матеріалу бажано підготувати презентацію або інший ілюстративний матеріал. Захист курсової роботи фіксується в протоколі засідання кафедри.

Підсумкова оцінка за курс виставляється з урахуванням питомої ваги кожної складової залікового кредиту. Види оцінювання у % від оцінки можуть

варіюватися: підготовка тексту роботи – 60, захист роботи – 40 або 70 і 30 (за рішенням кафедри та стосовно певної ОПП).

Якщо студент не набирає необхідної кількості балів (менше очікуваного ним результату), то доробляє проєкт з урахуванням зауважень і порад.

Шкала оцінювання

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням у лінгвістичну та шкалу ЄКТС.

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ЄКТС	
		оцінка	пояснення
90–100	відмінно	A	відмінне виконання
82–89	дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	добре	C	загалом хороша робота
67–74	задовільно	D	непогано
60–66	достатньо	E	виконання відповідає мінімальним вимогам
1–59	незадовільно	Fx	необхідне перескладання

Рекомендована література та інтернет-ресурси

Посібники, підручники, стандарти

1. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання: ДСТУ 8302:2015 / Нац. стандарт України. Вид. офіц. Введ. з 01.07.2016. Київ: УкрНДНЦ, 2016. 16 с. (Інформація та документація).
2. Грабовський А. В. «І чужому научайтесь, й свого не цурайтесь»: Методичні аспекти вивчення української літератури у взаємозв'язках із зарубіжною. Київ: ППРВС «Софія», 1998. 255 с.
3. Етичний кодекс ученого України [проект]. Київ: Видавничий дім «Академперіодика» НАН України, 2009. 16 с.
4. Загальні рекомендації з підготовки, оформлення, захисту й оцінювання випускних кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти першого бакалаврського і другого магістерського рівнів / за ред. доц. М. І. Шинкарика. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 60 с.
5. Ковалів Ю. І. Абетка дисертанта: Методологічні принципи написання дисертації. Київ: Твімінтер, 2009. 459 с.
6. Марко В. П. Теоретичні основи аналізу художнього твору: навчально-методичний комплекс. Кіровоград, 2008. 47 с.

7. Мацевко-Бекерська Л. В. Методика викладання світової літератури: Навчально-методичний посібник. Львів: ВЦ ЛНУ ім. І. Франка, 2011. 320 с.
8. Методика викладання літератури: термінологічний словник / за ред. проф. А. Л. Ситченка. Київ: Видавничий Дім «Ін Юре», 2008. 132 с.
9. Методика навчання і наукових досліджень у вищій школі : навч. посібник / С. У. Гончаренко, П. М. Олійник, В. К. Федорченко та ін.; за ред. С. У. Гончаренка, П. М. Олійника. Київ: Вища школа, 2003. 323 с.
10. Мірошниченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: підручник. Київ: Вища школа, 2010. 415 с.
11. Мокін Б. І., Мокін О. Б. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2014. 180 с.
12. Наукові основи методики літератури: посібник для студ. вузів / Н. Й. Волошина, О. М. Бандура, О. А. Гальонка та ін.; [за ред. Н. Й. Волошиної]. Київ: Ленвіт, 2002. 344 с.
13. Основи наукового мовлення: навч.-метод. посіб. / уклад.: О. А. Бобер, С. А. Бронікова, Т. Д. Єгорова та ін.; за ред. І. М. Плотницької, Р. І. Ленди. Київ: НАДУ, 2012. 48 с.
14. Штейнбук Ф. М. Методика викладання зарубіжної літератури в школі: Навчальний посібник. 2-ге вид., випр. та уточн. Тернопіль: Мандрівець, 2009. 280 с.

Періодичні видання

1. Всесвіт: фаховий журнал світової літератури. Київ: Видавничий дім «Всесвіт»: <http://vsesvit-journal.com>
2. Зарубіжна література в школах України: науково-методичний журнал. Київ: Антросвіт: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/zlvsh/index
3. Зарубіжна література: науково-методична газета. Київ: Шкільний світ: <http://literatura@1veresnya.com.ua>
4. Слово і Час: науково-теоретичний журнал. Київ: Національна академія наук України, Інститут літератури імені Тараса Шевченка, Національна спілка письменників України: <http://www.slovoichas.in.ua>

Сайти бібліотек

1. Державна бібліотека України для юнацтва: <http://www.4uth.gov.ua/>
2. Національна бібліотека України для дітей: www.chl.kiev.ua/
3. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого: <http://www.nplu.org/>
4. Електронна бібліотека української літератури (зарубіжна література): https://www.ukrlib.com.ua/
5. Бібліотека українського центру: <http://ukrcenter.com> .
6. Дитячий сайт «Казкар»: <http://kazkar.at.ua/>

Додаток

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра теорії літератури та зарубіжної літератури

На правах рукопису

Прізвище Ім'я По батькові

Категорія двійництва в літературі романтизму
(на матеріалі творчості Е. А. По)

Курсова робота із зарубіжної літератури

Спеціальність 014 Освіта (Українська мова та література)
Освітньо-професійна програма *Середня освіта. Українська мова та література. Світова література*

Науковий керівник –
д. філол. наук, доц.
Левчук Тереза Петрівна

Луцьк – 2021

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМА ДВІЙНИЦТВА В ЛІТЕРАТУРІ РОМАНТИЗМУ	5
1.1. Двійництво як психологічна категорія та художній феномен.....	5
1.2. Е. А. По – фундатор мотиву двійника в американській літературі.....	13
РОЗДІЛ 2. КАТЕГОРІЯ ДВІЙНИЦТВА У ТВОРАХ ЕДГАРА АЛЛАНА ПО ..	19
2.1. Феномен двійництва персонажів.....	19
2.2. Двосвіття як вияв категорії двійництва.....	25
ВИСНОВКИ.....	29
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	31

РОЗДІЛ 1

ПРОБЛЕМА ДВІЙНИЦТВА В ЛІТЕРАТУРІ РОМАНТИЗМУ

1.1. Двійництво як психологічна категорія та художній феномен

Текст. Текст. Текст. Текст. Текст. Текст. Текст. Текст. Текст. Текст.
Текст. Текст. Текст. Текст. Текст. Текст. Текст. Текст. Текст. Текст. Текст.
Текст. Текст. Текст. Текст. Текст. Текст. Текст. Текст. Текст. Текст. Текст.

1.2. Е. А. По – фундатор мотиву двійника в американській літературі

Текст. Текст. Текст. Текст. Текст. Текст. Текст. Текст. Текст. Текст.
Текст. Текст. Текст. Текст. Текст. Текст. Текст. Текст. Текст. Текст. Текст.
Текст. Текст. Текст. Текст. Текст. Текст. Текст. Текст. Текст. Текст. Текст.